

KIRJALLINEN KYSYMYS 158/2012 vp

Vanhemmuuden määräytyminen hedelmöityshoitojen yhteydessä

Eduskunnan puhemiehelle

Kun samaa sukupuolta oleva pari hankkii hedelmöityshoitojen kautta lapsen, niin toisen vanhemman oikeus lapseen jää määrittämättä. Vanhemmuus määritellään perheen sisäisen adoption kautta, jota ei voida kuitenkaan vahvistaa, jos pariskunta purkaa rekisteröidyn parisuhteen sa adoptioprosessin aikana tai ei muusta syystä saa vahvistusta perheen sisäiselle adoptiolle. Jos perheen sisäinen adoptio ei onnistu ja samaa sukupuolta oleva pari purkaa rekisteröidyn parisuhteen, niin toiselle vanhemmalle ei jää minkäänlaista juridista oikeutta vanhemmuuteen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi samaa sukupuolta oleville pareille vanhemmuus ei määräydy vanhemmuusolettaman kautta heti lapsen syntymän yhteydessä, kun lapsi on hankittu yhdessä hedelmöityshoidolla ja

miten asia tullaan jatkossa korjamaan?

Helsingissä 7 päivänä maaliskuuta 2012

Jani Toivola /vihr

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jani Toivolan /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 158/2012 vp:

Miksi samaa sukupuolta oleville pareille vanhemmuus ei määräydy vanhemmuusolettaman kautta heti lapsen syntymän yhteydessä, kun lapsi on hankittu yhdessä hedelmöityshoidolla ja

miten asia tullaan jatkossa korjaamaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain (950/2001) 9 §:ssä todetaan, että rekisteröityyn parisuhteeseen ei sovelleta isyyslain (700/1975) säännöksiä isyyden toteamisesta avioliiton perusteella. Hedelmöityshoidon tuloksena syntyneen lapsen isyys määräytyy myös siitä lähtökohdasta, että lapsen vanhemmiksi voidaan vahvistaa vain eri sukupuolta olevat henkilöt.

Kun lakia rekisteröidystä parisuhteesta käsiteltiin eduskunnassa vuonna 2001, hallituksen esityksestä pyydettiin perustuslakivaliokunnan lausunto (PeVL 15/2001 vp). Lausunnossaan perustuslakivaliokunta pohti erityisesti samaa sukupuolta olevien parien yhdenvertaisuutta suhteessa aviopuolisoihin. Perustuslakivaliokunta ei pitänyt ehdotettuja eroja perustuslainvastaisina, vaan katsoi, että ne mahtuvat lainsäätäjälle kuuluvien harkintarajojen sisälle. Perustuslakivaliokunta totesi kuitenkin, että lakien tulkinta saattaa ajan kuluessa muuttua ja perustuslain tulkinta aktiivisesti muuttaa arvokäsityksiä.

Samaa sukupuolta oleville pareille on sittemmin säädetty mahdollisuus perheen sisäiseen adoptioon. Keskustelua on käyty myös samaa sukupuolta olevien henkilöiden välisen avioliiton sallimisesta. Hallitusneuvotteluissa sovitun mukaisesti tämä hallitus ei valmistele eduskunnalle esitystä sukupuolineutraalista avioliitosta. Isyyslain 2 §:ssä säädetyn isyysolettaman ajanmukaisuus tulee kuitenkin arvioitavaksi isyyslain uudistamishankkeessa, joka hallitusohjelman mukaisesti on vireillä oikeusministeriössä.

Helsingissä 22 päivänä maaliskuuta 2012

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 158/2012 rd undertecknat av riksdagsledamot Jani Toivola /gröna:

Varför bestäms föräldraskapet för samkönade par inte via presumerat föräldraskap genast vid barnets födelse, när paret har skaffat barnet gemensamt genom assisterad befruktning och

hur kommer saken att rättas till i framtiden?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I 9 § i lagen om registrerat partnerskap (950/2001) sägs att de bestämmelser i lagen om faderskap (700/1975) som gäller konstaterande av faderskap på grund av äktenskap inte tillämpas på ett registrerat partnerskap. Faderskapet till ett barn som fötts till följd av assisterad befruktning bestäms också med utgångspunkt i att endast personer av olika kön kan fastställas vara föräldrar till barnet.

När lagen om registrerat partnerskap behandlades i riksdagen 2001, ombads grundlagsutskottet ge ett utlåtande (GruU 15/2001 rd) om regeringspropositionen. I utlåtandet dryftade grundlagsutskottet särskilt frågan om likabehandling av samkönade par i förhållande till äkta makar. Utskottet ansåg inte att de föreslagna skillnaderna stod i strid med grundlagen, utan att de rymdes inom den prövningsbehörighet som lagstiftaren har. Grundlagsutskottet konstaterade dock att lagtolkningen kan förändras med tiden och att tolkningen av grundlagen aktivt kan påverka värderingar och attityder.

Samkönade par har sedermera genom lag givits möjlighet till familjeintern adoption. Frågan om äktenskap mellan personer av samma kön bör tillåtas har också varit föremål för diskussion. Enligt vad som avtalades vid regeringsförhandlingarna kommer den sittande regeringen inte att förelägga riksdagen en proposition om könsneutrala äktenskap. Huruvida faderskapspresumtionen i 2 § i lagen om faderskap är tidsenlig bör dock tas till granskning inom ramen för det projekt för revidering av lagen om faderskap som i enlighet med regeringsprogrammet är aktuellt vid justitieministeriet.

Helsingfors den 22 mars 2012

Justitieminister Anna-Maja Henriksson